

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246524

ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ชักจูงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1

FACTORS WHICH ENHANCE THE LEARNING OF THE MASTER
TEACHERS, BURIRAM EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

นางสาวรังษิณี อุทัยวัฒนา

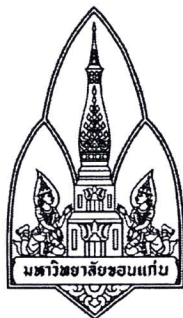
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

600250950

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ของครูต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1

FACTORS WHICH ENHANCE THE LEARNING OF THE MASTER
TEACHERS, BURIRAM EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

นางสาวรังสิณี อุทัยวัฒนา

วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ. 2553

ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ของครูต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 1

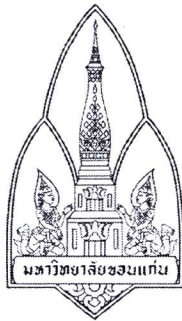
นางสาวรังสิณี อุทัยวัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2553

**FACTORS WHICH ENHANCE THE LEARNING OF THE MASTER
TEACHERS, BURIRAM EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1**

MISS RUNGSENEE UTHAIWATTANA

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
IN INFORMATION MANAGEMENT
GRADUATE SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY
2010**

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
หลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ

ชื่อวิทยานิพนธ์: ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ของครูต้นแบบ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
บุรีรัมย์เขต 1

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์: นางสาวรังสี อุทัยวัฒนา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รศ. ภาณี ศิริโชติ	ประธานกรรมการ
	ดร. จันทนา เวชโอสถศักดิ์	กรรมการ
	ดร. กันยารัตน์ ดัดพันธ์	กรรมการ
	รศ. มาลี กาบมาลา	กรรมการ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รศ. มาลี กาบมาลา)

..... (รองศาสตราจารย์ ดร. ลำปาง แม่นมัตย์) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เขียวลักษณ์ อภิชาติवलลภ) คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
--	--

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

รังสิณี อุทัยวัฒนา. 2553. ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ของครูต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ. มาลี กาบมาลา

บทคัดย่อ

246524

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้ของครูต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำนวนครูต้นแบบ 322 คน ในปี 2545 -2549 เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม ดำเนินการวิจัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยระดับบุคคล ด้านคุณลักษณะพบว่า ครูต้นแบบเป็นบุคคลรอบรู้จากการนำความรู้ที่ค้นคว้ามาปรับปรุงให้เกิดความรู้เชิงบูรณาการใหม่ๆ โดยใช้รูปแบบวิธีคิดจากการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย การสร้างและสานวิสัยทัศน์ครูต้นแบบมีกำหนดแนวทางและทางเลือกให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเรียนรู้ร่วมกับคณะครูเป็นทีมในการแลกเปลี่ยนความรู้การจัดการเรียนการสอน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เกิดการคิดเชิงระบบในการเตรียมแผนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว ด้านพฤติกรรมสารสนเทศครูต้นแบบมีวัตถุประสงค์การใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนมากที่สุด โดยมีรูปแบบการใช้สารสนเทศหนังสือ สื่อทัศนวัสดุและอินเทอร์เน็ตมากที่สุด และแหล่งสารสนเทศที่ครูต้นแบบใช้มากที่สุดคือ แหล่งบุคคล โดยเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากที่สุด

ด้านวิธีการเรียนรู้ ครูต้นแบบใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปัจจัยด้านองค์กรผู้บริหารมีระบบวางแผน กำหนดแผน กำกับติดตามประเมินผลที่ชัดเจน โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีโครงสร้างองค์กรในการติดต่อประสานงานแบบแนวนอน และมีวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กรที่มีความไว้วางใจ ด้านแรงจูงใจพบว่าครูต้นแบบต้องการพัฒนาความรู้และไม่เข้าใจของนักเรียน โดยโรงเรียนจัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้ครูต้นแบบเกิดการเรียนรู้

Rungsenee Uthaiwattana. 2010. **Factor which Enhance the Learning of the Master Teacher, Buriram Educational Service Area Office 1.** Master of Art Thesis in Information Management, Graduate School, Khan Kaen University.
Thesis Advisor: Assoc. Prof. Malee Kabmala

ABSTRACT

246524

The objective of this survey research was to study factor which enhance the learning of the master teacher of Buriram Educational Service Area Office 1. The sample of this research was 322 master teachers in the academic year of 2002-2006, using questionnaire to collect data, then analyzed in percentage. According to the study result, the personal factor regarding characteristic revealed that the master teacher were able to apply existed knowledge, which derived from research theory, to new integrated knowledge through various measurement and assessment. To set up vision, the master teacher determined approaches or solutions that match problem condition. They also worked with teacher group to exchange teaching and learning management knowledge and create learning activities, which contributed to short term and long term teaching plan preparation. Factor regarding information behavior showed that the use of information among the master teacher resulted in high level. They utilized 3 majors instructional media, comprised of books, audio-visual material, and internet. For information resource, the master teacher used human as major sources; in other word, they accessed information by self-learning.

For the organization factor, the study revealed that the administrators had clear planning system and monitoring and evaluation process. According to environmental analysis, it was found that the school had horizontal organizational structure and reliable organizational culture and atmosphere. In terms of motivation, the master teacher expected to improve student's comprehension. Therefore, the school must provide learning sources in order to support the master teacher.

งานวิทยานิพนธ์นี้ขอมอบส่วนดีให้บุพการีและคณาจารย์

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ มาลี กาบมาลา อาจารย์กันยารัตน์ ดัตพันธุ์ ที่ได้กรุณาได้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สำเร็จ จันทรสุวรรณ ที่ให้คำแนะนำและตรวจสอบข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มาด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้และประสบการณ์อันมีค่ายิ่งแก่ศิษย์

ขอขอบคุณ ครูต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบแบบสอบถามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ที่ให้ความร่วมมือ เอื้ออำนวยสถานที่และช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์มยุรี อุทัยวัฒนา คุณพ่อจำรัส อุทัยวัฒนาและคุณแม่วิเชียร อุทัยวัฒนา ที่กรุณาดูแลอบรมสั่งสอน รวมทั้งให้กำลังใจพร้อมทั้งงบประมาณการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

รังสิณี อุทัยวัฒนา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
คำอุทิศ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. คำถามการวิจัย	4
3. วัตถุประสงค์การวิจัย	4
4. ขอบเขตของการวิจัย	4
5. นิยามศัพท์เฉพาะ	4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	8
2. องค์การแห่งการเรียนรู้	10
3. ครูต้นแบบ	29
4. ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ	37
5. กรอบแนวคิดการวิจัย	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	50
1. ระเบียบวิธีวิจัย	50
2. ขั้นตอนการวิจัย	50
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	51
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	52
6. การสร้างเครื่องมือ	52
7. การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
8. การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
9. สถานที่ทำการวิจัย	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	77
1. สรุปผลการวิจัย	77
2. อภิปรายผลการวิจัย	81
3. ข้อเสนอแนะ	86
4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	86
เอกสารอ้างอิง	87
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก ตัวอย่างเครื่องมือการวิจัย	98
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	113
ภาคผนวก ค สำเนาหนังสือราชการ	115
ประวัติผู้เขียน	119

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	เปรียบเทียบลักษณะขององค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้	20
ตารางที่ 2	เปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ จากแนวคิดของผลการวิจัย	28
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนครูต้นแบบแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้	51
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
ตารางที่ 5	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ด้านคุณลักษณะบุคคลรอบรู้	56
ตารางที่ 6	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ด้านคุณลักษณะรูปแบบวิถีคิด	57
ตารางที่ 7	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ด้านคุณลักษณะการสร้างและสานวิสัยทัศน์	59
ตารางที่ 8	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ด้านคุณลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม	60
ตารางที่ 9	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ด้านคุณลักษณะการคิดเชิงระบบ	61
ตารางที่ 10	ด้านวัตถุประสงค์การแสวงหาและการใช้สารสนเทศ	63
ตารางที่ 11	แสดงการแสวงหาและการใช้เนื้อหาสารสนเทศกลุ่มสาระการเรียนรู้ รูปแบบสารสนเทศและแหล่งสารสนเทศ	64
ตารางที่ 12	วิธีการเรียนรู้	72
ตารางที่ 13	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ระดับองค์กร ด้านผู้บริหาร	73
ตารางที่ 14	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ระดับองค์กร ด้านโครงสร้างองค์กร	74
ตารางที่ 15	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ระดับองค์กร ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศองค์กร	74
ตารางที่ 16	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ระดับองค์กร ด้านแรงจูงใจ	75
ตารางที่ 17	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของครูต้นแบบ ระดับองค์กร ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	76

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ตัวแบบขององค์การแห่งการเรียนรู้ในเชิงระบบ	14
ภาพที่ 2 กรอบความคิดการพัฒนาครูแกนนำ เพื่อเป็นต้นแบบการปฏิรูปการเรียนรู้	32